

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

František Konečný

75 let prof. dr. Aloise Gregora

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 12 (1967), No. 5, 316--317

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/138929>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1967

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Výtečně organizované berlínské zasedání probíhalo v prvním dnu v plénu a dále v sekcích, jejichž počet proti deseti v Lipsku vzrostl na třináct: I. Logika. II. Algebra a teorie čísel. III. Analýza. IV. Geometrie. V. Numerické metody a výpočetní technika. VI. Matematika v ekonomii. VII. Kybernetika. VIII. Pravděpodobnost a matematická statistika. IX. Biometrie. X. Mechanika. XI. Vyučování. XII. Matematická fyzika. XIII. Proudění. Plénum zahájil předseda společnosti prof. Kurt SCHRÖDER poutavou přednáškou o podílu Berlína v rozvoji matematické vědy v minulosti (Kronecker, Weierstrass aj.) i v současnosti. Pak bylo v plénu i v sekcích předneseno celkem 30 přednášek a přes 200 sdělení (loni v Lipsku 20 přednášek a 160 sdělení). Z československých účastníků referovali ve II. sekci František KRŇAN „*O určení Jordanova normálního tvaru matice bez vyšetřování elementárních dělitelů*“, Bedřich PONDĚLÍČEK „*O průměru grafu pologrupy*“, ve IV. sekci Karel HAVLÍČEK „*O jedné geometrické interpretaci tetraedrické grupy*“, Leo BOČEK „*O globální diferenciální geometrii variet v E_n a S_n* “ a Zbyněk NÁDERNÍK „*O globální geometrii kanálových ploch*“, v X. sekci Karel CHOBOT „*O statickém významu metod řešení algebraických lineárních soustav*“, v XI. sekci Jiří MIKULČÁK „*O využití zpětného projektoru při vyučování matematice*“ a „*O novém pojetí poměru*“. V plénu kromě toho přednesl František NOŽIČKA, který nyní působí na Matematickém ústavu Humboldtovy university, přednášku „*O význačných vztažných systémech v Minkowského prostoru*“.

Nejhojněji byla navštívena sekce pro vyučování, kde byly přednášky a referáty na nejrůznější témata zaměřená na obsah i metody vyučování, modernizaci, vyučovací pomůcky atd. Velmi např. zaujalo sdělení o automatu, který nejdéle za dvě hodiny sestaví rozvrh hodin pro čtyřicet tříd a je konstruován pro maximální počet 50 tříd, 80 učitelů, 80 učeben, 60 týdenních vyučovacích hodin a 40 vyučovacích předmětů. S úspěchem ho používá městská školská správa v Lipsku.

Výroční zasedání Matematické společnosti mají pro matematický život v NDR značný význam. Účastníci tu mají možnost osobního setkání se svými bývalými vysokoškolskými učiteli, vyměňují si zkušenosti, středoškolské učitelé se udržují v kontaktu s vědou, pracovníci z oblasti dalšího vzdělávání učitelů i ze školské správy čerpají cenné podněty pro svou práci. Navazují a upevňují se i přátelské svazky a pro doprovázející osoby — většinou manželky účastníků — je za mírnou cenu připraven kulturní i zábavný program, jako návštěva muzeí, zoologické zahrady, přírodních i historických pamětihodností.

Pro naše poměry bychom si měli vzít od německých kolegů dvě poučení. Jednak by se měla naše Jednota pokusit zavést tradici obdobných výročních zasedání i u nás, na začátek snad aspoň střídavě pro matematiky a fyziky; děje se tak i v jiných zemích, např. v USA nebo ve Francii. Za druhé bychom se měli zamyslet nad malou účastí právě ze sousedního Československa, odkud přijelo jen deset účastníků, kdežto z mnohem vzdálenějšího Rumunska čtrnáct. Větší účastí bychom získali nejen po stránce vědecké a pedagogické, ale i z hlediska mezinárodního politického.

František Dušek

75 LET PROF. DR. ALOISE GREGORA

Dne 14. července 1967 se dožil 75 let náš známý meteorolog dr. Alois GREGOR, profesor Karlovy University v Praze a bývalý ředitel Státního meteorologického ústavu v Praze.

Prof. dr. Alois Gregor se narodil ve Strážnici na Moravě, kde studoval a maturoval na tamějším gymnasiu. V letech 1912—1919 studoval na filosofické fakultě vídeňské university matematiku, fyziku, meteorologii a klimatologii. Doktorem filosofických věd byl promován v r. 1920 na filosofické fakultě Karlovy university v Praze. Od r. 1919 až do r. 1950 působil ve Státním meteorologickém ústavu v Praze jako jeho ředitel a vedoucí jeho klimatologického oddělení a oddělení pro bioklimatologii a lázeňskou meteorologii. V letech 1923—1937 přednášel ve funkci honorovaného docenta na Českém vysokém učení technickém v Brně, kde dosáhl habilitace pro obor

meteorologie a klimatologie. V r. 1939 byla tato jeho habilitace přenesena na vysokou školu zemědělského a lesního inženýrství v Praze. V r. 1950 byl dr. Gregor pověřen přednáškami z meteorologie a klimatologie na přírodovědecké fakultě Karlovy university v Praze a tam byl jmenován docentem. Od září r. 1954 je dr. A. Gregor profesorem meteorologie a klimatologie na matematicko-fyzikální fakultě Karlovy university, kde vykonával funkci proděkana v r. 1954—55 a děkana v r. 1960—61 a kde také byl jmenován bez obhajoby na základě své vědecké činnosti doktorem matematicko-fyzikálních věd.

Vědecká činnost prof. A. Gregora je rozsáhlá, jak o tom svědčí velký počet jeho vědeckých publikací a funkcí. I v nynější době, kdy prof. A. Gregor byl nucen značně omezit svou pracovní činnost, zastává ještě tyto funkce: Je místopředsedou a čestným členem Čs. meteorologické společnosti, čestným členem Polské meteorologické společnosti, členem vědeckotechnické rady Hydrometeorologického ústavu v Praze, členem fyziatrické společnosti při lékařské Purkyňově společnosti, poradcem redakčního kruhu Příručního slovníku naučného ČSAV a dlouholetým členem přírodovědecké sekce Socialistické akademie v Praze-Smíchově.

Prof. A. Gregor uveřejnil mnoho odborných i populárních článků; mnohé z nich měly průkopnický charakter a byly prakticky využity. Publikoval také mnoho grafických prací, map a diagramů. Všechny jeho publikace se vyznačují jasnou stylizací, názorností a praktickým zaměřením.

Přejeme jubilantovi A. Gregorovi ještě mnoho životních úspěchů a dalšího uznání za jeho učitelskou a vědeckou práci.

František Konečný

K ŠEDESÁTINÁM PROF. DR. EMILA KAŠPARA

Letos v květnu oslavil své šedesátiny RNDr. EMIL KAŠPAR, profesor teorie vyučování fyzice a vedoucí katedry metodiky vyučování fyzice na matematicko-fyzikální fakultě University Karlovy v Praze.

Narodil se 10. 5. 1907 v Řepníkách u Chrudimi. V letech 1918—1926 studoval na akademickém gymnasiu v Praze a na gymnasiu ve Vysokém Mýtě. Studium přírodovědecké fakulty KU v Praze ukončil dosažením středoškolské aprobace z MF v r. 1931 a doktorátem přírodních věd v r. 1932. V letech 1932—35 působil na měšťanských školách, od r. 1935 do r. 1943 na různých středních školách a v letech 1943—45 byl nasazen v továrně Eta, kde pracoval v optické laboratoři. Po válce působil dva roky ve Výzkumném ústavu pedagogickém v Praze; r. 1947 byl pověřen přednáškami a vedením Fyzikálního ústavu na pedagogické fakultě v Praze. Na tuto fakultu přešel v r. 1951 jako odborný asistent a v r. 1952 byl jmenován docentem fyziky. V r. 1953 přešel na Vysokou školu pedagogickou v Praze a v r. 1959 na matematicko-fyzikální fakultu UK v Praze, kde byl jmenován a ustanoven profesorem v r. 1962.

Svou vědeckou práci zahájil již při studiu na vysoké škole pracemi z oboru vysoké frekvence, které byly podkladem jeho disertace a byly dále publikovány v různých časopisech u nás i v cizině. Tyto práce byly přerušeny druhou světovou válkou a již se k nim nevrátil. Léta válečného nasazení jej přivedla k řešení některých otázek technické optiky, kterým se věnuje až do dnešní doby. Hlavní pozornost ve své odborné práci po r. 1945 však věnoval teorii vyučování fyzice. Zpočátku se zabýval konkrétnějšími otázkami, s postupem doby u něho převládal zájem o obecnější problémy obsahu a pojetí školské fyziky. Hlavní jeho myšlenky a názory jsou obsaženy ve dvousvazkové publikaci „Kapitoly z didaktiky fyziky“. Široké učitelské veřejnosti je především znám jako autor středoškolských učebnic a metodických příruček a dále pracemi, které věnoval názorným pomůckám. Z oboru názorných pomůcek jsou zvláště známé laboratorní soupravy i řada demonstračních pomůcek, které vyvinul; zároveň rozpracoval metodiku práce s nimi. Mnohé z těchto